

СУСПІЛЬСТВО

Ради ВПО змінюють життя переселенців у громадах: позитивні приклади

Радіо Свобода

01 листопада 2026, 11:00

Відкриття «Простору спільнотворення» у Боярці, Київська область, 26 вересня 2026 року

Юрій Маркевич, Мар'яна Сич

Яна Бурлуцька двічі втрачала дім через війну, а тепер допомагає переселенцям знайти житло та роботу у Вознесенську на Миколаївщині. Ганна Саламатіна виїхала із Запорізької області в перший день повномасштабного вторгнення, а нині гуртує переселенців у Боярці на Київщині. Обидві очолюють ради ВПО при місцевих органах влади.

Як працюють ради ВПО, які проблеми вдається розв'язувати та що заважає реалізовувати нові ініціативи – розповідає проєкт Радіо Свобода «Ти як?».

Яна Бурлуцька – двічі переселенка. У 2014 році вона разом із двома дітьми виїхала з Луганська й вісім років прожила в Харкові. А після початку великої війни переїхала до **Вознесенська** на Миколаївщині.

У новому місті Яна дізналася про створення Ради ВПО при Вознесенській міській раді та вирішила долучитися, щоб представляти інтереси переселенців. Нині вона очолює раду.

Яна Бурлуцька

Ради з питань внутрішньо переміщених осіб (ради ВПО) – це консультативно-дорадчі **органи**, які створюють при органах місцевого самоврядування, районних та обласних державних (військових) адміністраціях. Їхнє головне завдання – представляти та захищати інтереси переселенців, сприяти їхній адаптації та інтеграції в громадах, а також залучати ВПО до ухвалення рішень, які стосуються їхнього життя.

За даними благодійного фонду «Стабілізуєш Суппорт Сервісез», нині в Україні діють 883 ради ВПО.

«Ви знаєте, як змінили моє життя?»

Одним із найважливіших питань для ВПО, каже Яна, залишається житло.

Гуляючи Вознесенськом, вона помітила чимало покинутих будинків. Тож у 2024 році рада виступила з ініціативою використовувати житло, яке перейшло у власність громади як відумерла спадщина, для тимчасового проживання переселенців.

«Тоді ще не було такого механізму на державному рівні. І у 2025 році до суду подали 152 заяви щодо відумерлої спадщини . У деяких випадках знайшлися спадкоємці, але нині вісім будинків уже перейшли в комунальну власність. І в них живуть переселенці».

Рада з питань ВПО долучилася до створення алеї у Вознесенську

Крім того, одна родина вже подала документи, щоб громада придбала для неї житло в межах державної програми **«Будиночок в селі»**. Ще одна сім'я також звернулася із заявою.

“ Ми не просто мешканці, про яких десь згадується в законі

За ініціативою Ради ВПО, розповідає Яна, до статуту Вознесенської громади внесли

«Ми не просто мешканці, про яких десь згадується в законі. Тепер маємо чіткі права, закріплені саме в статуті громади».

Також **переселенців включили до комплексної програми «Турбота»**. Завдяки цьому вони можуть звертатися по матеріальну допомогу, отримувати дрова на зиму або послуги соціального супроводу для маломобільних людей.

Засідання Ради з питань ВПО у Вознесенську

Ще одне важливе питання для ВПО, за словами Яни, – **працевлаштування**. Для дорослих у громаді організовують навчальні курси.

«Понад 300 людей пройшли навчання й отримали сертифікати. Тепер вони можуть знайти нову роботу або навіть отримати грант і відкрити власну справу. І такі приклади вже є: одна дівчина відкрила кав'ярню, друга – салон краси, ще одна – швейну майстерню, де зараз шийють одяг для військових. Вона вже працевлаштувала трьох переселенців. Ось так маленькі історії для когось стають великими».

“Є дуже багато ідей, які хотілося б реалізувати, але на це потрібні кошти

Яна Бурлуцька

Нині у Вознесенській міській громаді проживає майже три тисячі ВПО. За словами Яни, за час роботи ради доводилося стикатися з різними викликами – від булінгу дітей-переселенців до нерозуміння з боку посадовців.

Водночас одним із найбільших викликів Яна називає **нестачу фінансування**.

«Є дуже багато ідей, які хотілося б реалізувати для ВПО, але на це потрібні кошти. І коли ми звертаємося до партнерів і донорів, не всі мають можливість допомогти, а деякі громади просто не підпадають під умови проєктів».

Опанування нової справи у Центрі освіти дорослих Вознесенської громади

Попри труднощі, зазначає Яна, найбільше її мотивують історії людей, яким вдалося допомогти.

«Мене мотивує, коли чуєш від людини щире «дякую» або слова: «Ви знаєте, як змінили моє життя? Ви зробили для моєї родини те, чого не зробив жоден державний службовець».

«Нам уже потрібні не гречка, макарони чи олія»

«У моєї мами до сих пір стоїть будильник, налаштований на 6:15 ранку. Вона його увімкнула, коли мій молодший син пішов у перший клас. Ми вставали, щоб приготувати їжу, зібрати дітей до школи. І от буквально днями у неї дзвонить цей будильник. Кажу: «Мамо, може, давай вже вимкнемо?» А вона: «Ні, це мій єдиний зв'язок з домом».

Ганна Саламатіна разом із родиною залишила свій дім у Бердянському районі Запорізької області в перший день повномасштабного вторгнення. Жінка розповідає, що працювала в органах державної влади, тому розуміла: потрібно якнайшвидше виїжджати. Її родина знайшла прихисток на Київщині.

Ганна Саламатіна

Нині Ганна працює керуючою справами виконавчого комітету **Боярської міської ради** та очолює Раду ВПО при міськраді. За її словами, у громаді проживає понад сім тисяч переселенців – це близько 15% її населення.

“ **Маленький осередок нашого Приазов'я**

Ганна Саламатіна

«Ми створили тут, на Київщині, маленький осередок нашого Приазов'я. Але я розуміла, що без конкретного місця нам буде важко гуртувати людей. Коли для зустрічей щоразу змінюємо сесійну залу чи якийсь кабінет, виникає відчуття безхатченків. А коли

маємо свій простір, куди можемо приносити власні ідеї та ініціативи, тоді можемо залучати й інших людей».

За підтримки громадських організацій і меценатів занедбане комунальне приміщення вдалося перетворити на «Простір спільнотворення», який відкрили у Боярці у вересні.

Тепер, каже Ганна, головне завдання – наповнити його активностями. У просторі уже юристи консультують переселенців щодо подання заяв до реєстру збитків про втрачене майно. Тут, зокрема, планують створити університет третього віку для людей старшого віку, організовувати дитячі табори та консультації педагогів, які допомагатимуть школярам опановувати навчальну програму.

Перевірка документів у переселенців

На думку Ганни, сьогодні для донорів та держави потрібно змінювати підхід до підтримки ВПО: сприймати їх не лише як отримувачів гуманітарної допомоги, а й як людей, готових пропонувати рішення для розвитку громад.

“ Хочеться перевести розмову з площини «дайте» у площину «ми пропонуємо, а ви допоможіть знайти спосіб це реалізувати»

Ганна Саламатіна

«Нам уже потрібні не гречка, макарони чи олія, а професійна допомога в розробленні нормативних документів. Потрібен діалог, щоб наші ініціативи, які сьогодні не передбачені законодавством, могли знайти в ньому відображення. Хочеться перевести розмову з площини «дайте» у площину «ми пропонуємо, а ви допоможіть знайти спосіб це реалізувати».

Серед пропозицій до урядовців, розповідає Ганна, – переглянути умови придбання житла для переселенців у сільській місцевості. За словами жінки, у багатьох регіонах знайти придатний будинок за кошти, виділені в межах державної програми, неможливо.

Відкриття «Простору спільнотворення» у Боярці, Київська область, 26 вересня 2026 року

Ще одним можливим рішенням вона називає встановлення модульних будинків на земельних ділянках, виділених місцевою владою. Однак, за її словами, наразі бракує відповідного правового механізму. Інший варіант – будувати нове житло на місці старих занедбаних будівель.

«Людей передусім цікавить вирішення житлового питання, безпечне та якісне освітнє середовище для дітей, а також рівні умови під час працевлаштування. На жаль, майже кожен другий стикається з невирішеністю цих питань».

- Станом на червень 2026 року в Україні приблизно **3,9 мільйона** людей залишаються внутрішньо переміщеними, йдеться у [звіті](#) Міжнародної організації з міграції (МОМ).
- Лише у січні-червні цього року близько 132 000 людей були змушені виїхати.
- Із 22 жовтня в Україні запрацював новий [закон](#) про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб. У новому документі, за [словами](#) юристів, систематизували питання обліку ВПО, підтримки, житла, пенсій, інтеграції, адаптації та повернення додому.

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

Новий закон про ВПО. Що зміниться для переселенців: пояснюємо

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

«Люди виходили у сльозах». Як мисткиня з Нікополя відтворює зруйновані міста України в мініатюрах

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

«Не віриться, що нарешті вдома». Співачка Валерія Вовк повернулася в Україну і виступає для військових

Україна

Політика

Суспільство

Війна

Ти як?